

ЕКОЛОШКИ КАЛЕНДАР

26. јануар – Светски дан образовања о заштити животне средине

Знање о томе на који начин функционише наш екосистем, како сваки појединац може допринети одрживом развоју и како да се суочимо са надлазећим климатским променама да бисмо сачували планету постало је део образованог програма, који школарци уче од најмлађих дана. Светски дан образовања о заштити животне средине обележава се од 1972. године са циљем да подизањем свести и знања сачувамо планету за генерације које долазе.

02. фебруар – Светски дан мочвара

Овај датум ушао је у еколошке календаре 1997. године, и од тада се сваке године кроз различите семинаре, предавања, дечије играонице и ликовна такмичења обележава Дан мочвара. Верује се да на свету има око 90 хиљада мочварних станишта, међу којима је најпознатије и највеће Пантанал на западу Бразила које је велика туристичка атракција. Више о Светском дану мочвара можете наћи на www.ramsar.org.

05. март – Светски дан енергетске ефикасности

Потреба за рециклирањем, коришћењем обновљивих и чистих извора енергије, као и концепт одрживог развоја данас су све присутнији због жеље да се очува животна средина. Енергетска ефикасност, односно уштеда и паметно коришћење енергије како би се спречило глобално загревање је нешто чему сваки појединац може да допринесе. На пример, угасите светло у просторијама у којима не боравите, замените обичне сијалице штедљивим, искључите апарате које не користите.

21. март – Светски дан шума

Већ три деценије широм света слави се Међународни дан шума, а управо овај датум је изабран зато што је тада јесења равнодневница на јужној хемисфери и пролећна равнодневница на северној хемисфери. Шуме су нам веома значајне и као заклон, сиров материјал, уточиште, а пружају нам и чист ваздух и воду. Упркос свом значају, све је присутнија деградација и сеча шума.

22. март – Светски дан вода

Од 1993. године обележава се Светски дан вода, а овај датум први пут је предложен у Агенди 21 у Рио Де Жанеиру, а већ неколико година традиционално се тог дана избегава коришћење тзв. воде „чесмоваче“. Вода покрива две трећине земљине површине, али је мање од 1% употребљиво за пиће. Питка вода обнавља се једино путем снега и кише, а наредна деценија је посвећена заштити и очувању воде и означена као „Деценија вода за живот“.

23. март – Сат за нашу планету

Сиднеј је први покренуо акцију „Сат за нашу планету“ и то 2007. године, а очекује се да ће ове године у њој учествовати преко седам хиљада градова из 152 земље широм света. У периоду од 20:30 до 21:30 у градовима се гаси расвета и декоративно украшвање, а Србија ће ове године пети пут заредом подржати „Сат за нашу планету“. Прошле године учествовало је преко 45 градова из Србије. Акцију организује Светски фонд за природу, а да би скренули пажњу на прекомерну потрошњу ограничених природних ресурса у мраку на један сат ће остати најпознатије грађевине у свету, од Бакингемске палате и Биг бена у Лондону, преко Тријумфалне капије у Паризу па све до Кинеског зида. Прошле године, астронаути су са међународне свемирске станице пратили и фотографисали гашење светла широм планете.

22. април – Светски дан планете Земље

Дан планете Земље обележава се у 175 земаља широм света, а у појединим државама цела недеља је посвећана подизању свести и очувању наше планете. Опасности и проблеми који прете нашој планети данас су много већи него пре 41 годину када је почело обележавање овог дана, а обавеза је сваког појединца да допринесе да Земља буде чистија и лепша.

09. мај – Светски дан птица

Осим очувања животне средине неопходно је да чувамо и биљни и животињски свет, а алармантни су подаци да сваког дана изумре између 50 и 150 различитих врста. Када је реч о Србији, на нашим просторима живи око 360 птичијих врста, а већина њих се може видети у Београду и околини. Љубитељима птица за посматрање потребан је само двоглед и приручник уз помоћ кога могу да одређују о којој врсти птица се ради.

17. мај – Дан рециклаже

Коришћење биоразградивих уместо пластичних кеса или производа од рециклираног материјала смањује загађеност и спречава даље нарушавање природне средине. Међутим, много већу опасност представља електронски отпад који се свакодневно повећава. Због тога се рециклажом уместо бацањем старих телевизора, компјутера, мобилних телефона и других апарата смањује број опасног, токсичног отпада, а на тај начин чува планета Земља за генерације које долазе.

05. јун – Светски дан заштите животне средине

Светски дан заштите животне средине обележава се од 1972. године са циљем да се подигне свест да свако од нас је одговоран за стање природне средине, како у свом окружењу, тако и на глобалном нивоу. За обележавање овог веома важног датума задужен је програм Уједињених нација, а више информација можете наћи на www.unep.org.

08. јун – Светски дан океана

Иако се овај датум незванично обележава од 1992, УН су га уврстиле у свој званичан календар тек 2008. године, па се може рећи да је ово један од најмлађих празника када је реч о датумима који су битни за планету Земљу. Океани су веома значајни због богатог животињског света, морских плодова, као мрежа међународне трговине и због своје непроцењиве лепоте. Међутим, услед глобалног загађења и прекомерног риболова драстично се смањује становништво већине врста.

15. јун – Светски дан ветра

Дан ветра слави око 40 земаља широм света, а први пут је обележен у Европи 2007. године, да би две године касније постао глобални догађај. Србија је једна од земаља која учествује у обележавању овог датума, који има за циљ да нагласе предности о овом чистом извору енергије. Више о овом догађају можете наћи на www.globalwindday.org, а када је реч о домаћим дешавањима на www.sewea.rs.

17. јун – Светски дан борбе против суша и поплава

Поплаве и суше угрожавају планету, а због климатских промена у будућности ће их бити све више, док ће последице бити далекосежније. Према светским истраживањима, услед убрзавања циклуса кружења воде у наредних неколико деценија вероватно је да дође до исушивања и

претварања у пустиње досадашњих пољопривредних региона, или до њиховог сталног плављења. Због тога се на овај дан организују различите акције да се скрене пажња на алармантност проблема уколико се не предузму превентивне мере.

26. јун – Међународни дан очувања тропских шума

Тропских шума данас има веома мало у свету, а најзаступљеније су у Бразилу. У овој јужно-америчкој држави налази се скоро трећина од укупног броја кишних шума колико их има на свету, и то највише у подручју Амазона. Тропске шуме су од изузетног значаја због своје биолошке разноврсности, извор лековитог биља, високог приноса хране, али упркос томе заузимају тек 5% светске површине, док их је некада било дупло више.

11. јул – Светски дан становништва

Један од циљева којем се тежи између осталог и обележавањем Међународног дана становништва јесте подизање свести о значају репродуктивног здравља, који односи милионе живота годишње. Од 1989. године, овог дана се организују кампање и активности које подстичу планирање породице и неопходну едукацију о мерама опрезама, а све са циљем да свака трудноћа буде жељена, сваки порођај сигуран и свачији живот безбедан. Више о овоме и другим изазовима са којима се сусрећемо можете наћи на www.unfpa.org.

16. септембар – Међународни дан очувања озонског омотача

Озонски омотач који штити Земљу од штетног сунчевог зрачења и помаже опстанак живота на планети сваке године се смањује и то као последица људске активности. Овај датум ће следеће године прославити свој двадесети јубилеј, а обележава се на дан када је потписан Монреалски протокол којим су предвиђене конкретне активности земаља и различити пројекти да би се заштитио овај омотач.

29. септембар – Међународни дан мора

Три четвртине највежих градова у свету лежи на обалама мора и океана, док половина светског становништва основни извор хране добије управо из мора и океана. Овај датум обележава се од 1978. године, а главне опасности које данас прете плавим пространима су загађивање вода услед огромног изливања нафте сваке године, као и питања безбедности на мору због гусара којих највише има у близини Сомалије, где веома често отимају бродове и траже високе откупнине.

04. октобар – Светски дан животиња

Светски дан животиња установљен је 1931. године у Фиренци, на светском конгресу пријатеља животиња. Према званичним подацима комитета УН задуженог за заштиту животиња и природе сваког дана нестане око 100 животињских врста, а на црвеној листи најугроженијих врста које се суочавају са неминовним истребљењем су велике панде, тигрови, морске корњаче, велики примати као што су гориле и шимпанзе, као и слоновии носорози. Циљ обележавања овог датума јесте да се укаже на неправде које људи наносе животињском свету.

01. новембар – Светски дан екологије

Екологија је наука о животниј средини која проучава односе између живих бића, средине у којој она живе, као и како се хране. Први пут термин екологија употребио је немачки биолог Ернест Хекел 1866. године, а последњих неколико деценија овај појам се поистовећивао са заштитом животне средине, што је погрешно јер очување животне средине представља само један аспект екологије као науке. Проблеми климатских промена и глобалног загађења скренули су пажњу да је неопходно водити рачуна о природним богатствима планете Земље или бисмо могли да останемо без њих.

11. децембар – Међународни дан планина

2002. година била је Међународна година планина, а од тада се 11. децембар слави као Међународни дан планина и има за циљ да скрене пажњу на значај планинских регија како у снабдевању водом, тако и у снабдевању храном. Планински венци су од кључног значаја за живот, али они свакодневно деградирају као последица климатских промена, експлоатације руда, оружаних сукоба.